

МУРТАЗИЄВ Е.Г.,

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри
математики і фізики, факультет
інформатики, математики та
економіки, Мелітопольський
державний педагогічний
університет імені Б. Хмельницького,
м. Мелітополь, Україна

ТИТАРЕНКО Н.Є.,

старший викладач кафедри
математики і фізики, факультет
інформатики, математики та
економіки, Мелітопольський
державний педагогічний університет
ім. Б. Хмельницького,
м. Мелітополь, Україна

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

У статті обґрунтовано зміст понять “компетенція”, “компетентність”, “інформаційна компетентність”, з’ясовано ознаки, види та етапи формування інформаційної компетентності. Розглянуто визначення компетентності в світовій освітній практиці, в психолого-педагогічній науці, в дослідженнях вітчизняних і зарубіжних вчених, які розглядали проблему становлення і розвитку компетентності як одного із властивостей особистості. Наведено графічне представлення трактування інформаційної компетентності особистості. Запропоновано включити до термінологічного словника інформаційної компетентності такі означення: онлайн журнал, телекомунікаційний етикет, електронний ресурс, інформаційно-пошукова служба.

Ключові слова: компетенція, компетентність, інформаційна компетентність, компетентнісний підхід.

В статье обосновано содержание понятий “компетенция”, “компетентность”, “информационная компетентность”, выяснено признаки, виды и этапы формирования информационной

компетентности. Рассмотрены определения компетентности в мировой образовательной практике, в психолого-педагогической науке, в исследованиях отечественных и зарубежных ученых, которые рассматривали проблему становления и развития компетентности как одного из свойств личности. Представлена графическая трактовка информационной компетентности личности. Предложено включить в терминологический словарь информационной компетентности такие определения: онлайн журнал, телекоммуникационный этикет, электронный ресурс, информационно-поисковая служба.

Ключевые слова: компетенция, компетентность, информационная компетентность, компетентностный подход.

The content of the concepts of “competence”, “competence”, “information competence” is explained in the article, the signs, types and stages of formation of information competence are explained. The definition of competence in the world educational practice, in psychological and pedagogical science, in the research of domestic and foreign scientists, who considered the problem of becoming and development of competence as one of the properties of personality, is considered. The graphic representation of interpretation of information competence of the person is presented. It is suggested to include the following definitions in the terminology dictionary of information competence: online journal, telecommunication etiquette, electronic resource, information retrieval service.

Key words: competence, expertise, information competence, competence approach.

Постановка проблеми. В умовах переходу до інформаційного суспільства підвищуються вимоги до професійної підготовки випускника загальноосвітнього навчального закладу, особливо до рівня його інформаційної культури та інформаційної компетентності. Сучасне суспільство вимагає виховання самостійних, ініціативних, відповідальних громадян, здатних ефективно взаємодіяти у виконанні соціальних виробничих і економічних завдань. Виконання цих завдань потребує розвитку особистісних якостей і творчих здібностей людини, умінь самостійно здобувати нові знання та розв'язувати проблеми, орієнтуватися в житті суспільства. Саме ці пріоритети лежать в основі реформування сучасної загальноосвітньої школи, головне завдання якої - підготувати компетентну особистість, здатну знаходити правильні рішення у конкретних навчальних, життєвих, а майбутньому і професійних

ситуаціях. Тому актуальним завданням сучасної школи є реалізація компетентнісного підходу в навчанні. Державний стандарт початкової загальної освіти, Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти ґрунтуються на засадах особистісно орієнтованої та компетентнісної освіти. Згідно зі стандартом освітній процес у початковій школі спрямовується на досягнення результатів навчання учнів початкових класів - сформованих ключових і предметних компетентностей. Набуття загальнонавчальних та цільових компетентностей діяльності є фундаментом подальшого успішного навчання школяра в основній школі. Питання формування ключових компетентностей є дійсно актуальною, оскільки, маючи певні знання, вміння й навички учні часто не вміють їх застосовувати на практиці, у спілкуванні з оточенням, а іноді не вміють переносити їх не тільки у практичну діяльність, а й з однієї навчальної галузі в іншу. З цією проблемою вчителі зустрічаються постійно.

Питанням впровадження компетентнісно - орієнтованого підходу в навчально-виховному процесі приділяється багато уваги в наступних освітніх концептуальних документах: Закон України «Про загальну середню освіту», Закон України «Про освіту», Державний стандарт базової і повної середньої освіти, Указ Президента України № 1013/2005 «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні», Національна доктрина розвитку освіти, Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа), Постанова кабінету Міністрів України від 16.11.2000 р. № 1717 «Про перехід загальноосвітніх навчальних закладів на новий зміст, структуру і 12-річний термін навчання», Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти, Регіональна програма впровадження компетентнісно орієнтованого підходу в навчально-виховний процес. Саме ці документи «серед основних завдань загальноосвітньої школи визначають виховання» [5, с.3] «національно свідомої, вільної, демократичної, життєво і соціально компетентної особистості» [6, с.3], компетентнісний підхід покладено в основу Державних стандартів: «Зміст базової і повної середньої освіти створює передумови для запровадження особистісно орієнтованих технологій, формування соціальної, інформаційної та інших видів компетентності учнів». Старша школа в нашій державі функціонує переважно як профільна; серед основних завдань профільного навчання, як відмічається в «Регіональній програмі впровадження компетентнісно орієнтованого підходу в навчально-виховний процес», виокремлено формування соціальної, комунікативної, інформаційної, технічної компетентності учнів на допрофесійному рівні. [5, с.3]

Визначаючи поняття «інформаційна компетентність», необхідно виділити ключову основу - компетенція. Компетенція позначає процес утворення,

що виражається в освоєнні певної предметної області, в умінні мислити її категоріями. Під компетенцією розуміється загальна здатність і готовність особистості до діяльності, заснована на знаннях і досвіді, які придбані завдяки навчанню, орієнтовані на самостійну участь особистості у навчально-пізнавальному процесі, а також спрямовані на її успішне включення в трудову діяльність.

В світовій освітній практиці поняття „компетентність” є центральним означенням сучасного часу. На думку Темербекової А.А. різноманітність змісту використання цього терміну показує неузгодженість позицій вчених в його вживанні. В психолого-педагогічній науці поняття „компетентність” стало використовуватися в зв'язку з дослідженнями вітчизняних і зарубіжних вчених, які в своїх роботах показали проблему становлення і розвитку компетентності як одного із властивостей особистості. [2]

Експерти в галузі освіти країн Європейського Союзу розглядають компетентність як «здатність застосовувати знання й уміння». На міжнародній конференції, що проходила 2004 року у Норвегії за підтримки ЮНЕСКО, було запропоновано таке трактування поняття компетентності: здатність застосовувати знання та вміння ефективно й творчо в міжособистісних відносинах – ситуаціях, що передбачають взаємодію з іншими людьми в соціальному контексті так само, як і в професійних ситуаціях. Компетентність – поняття, що логічно походить від ставлень до цінностей, та від умінь до знань.[11]

Міжнародний Департамент стандартів для навчання, досягнення та освіти Програми розвитку ООН визначає це поняття так: компетентність – це спроможність кваліфіковано проводити діяльність, виконувати завдання або роботу. Компетентність містить набір знань, навичок і ставлень, що дають змогу особистості ефективно діяти або виконувати певні функції, спрямовані на досягнення стандартів, встановлених у професійній галузі або певному виді діяльності.

У даний час існує ряд спроб визначити поняття «компетентність» з освітньої точки зору. Наприклад, на нараді концептуальної групи проекту «Стандарт загальної освіти» сформульоване таке робоче визначення поняття «компетентність»: «Готовність учня використовувати засвоєні знання, навчальні вміння та навички, а також способи діяльності в житті для рішення практичних і теоретичних задач». Родовим поняттям тут є «готовність» учня. У словнику С. Ожегова під готовністю розуміється «згода зробити що-небудь» або «стан, при якому все зроблено, усе готове для чого-небудь». Дійсно, поняття «стан», на наш погляд, характеризує компетентність учня, готового використовувати «засвоєні знання, навчальні вміння та навички, а також способи діяльності», але в даному випадку не враховується особистісне значеннєве ставлення учня до майбутньої діяльності, до предмета цієї діяльності, а також

не конкретизується, які саме «практичні та теоретичні задачі» будуть вирішуватись при реалізації компетентності.[13]

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізуючи наукову літературу з'ясовано, що науковці визначають компетентність як сукупність певних знань, умінь, навичок і ставлень, що дають змогу вирішувати визначені проблеми (А.Хуторський, В.Єриков, В.Кричевський, В.Краєвський, В.Маслов, В.Болотов та інші); якість, властивість людини (Н.Мурована, Т.Голованова); як мету освіти, але мету формалізовану (А.Маркова, Н.В.Кузьміна, М.А.Чошов). Над визначенням єдиного трактування поняття компетентність працювали Б.Гершунський, Е.Гусинський, Ю.Жуков, Ж..Перре, Р.Чурбасв, І.Агапов, Л.Петровська та інші.[2]

Поняття «інформаційна компетентність» достатньо широке і визначається на сучасному етапі розвитку педагогіки неоднозначно (В.Л.Акуленко, Н.В.Баловсяк, М.Г.Дзугоева, О.Б.Зайцева, А.Л.Семенов, Н.Ю.Таїрова, О.М.Толстих). У дослідженнях учених поняття «інформаційна компетентність» трактується як: складне індивідуально-психологічне утворення на основі інтеграції теоретичних знань, практичних умінь у області інноваційних технологій і певного набору особистісних якостей; нова грамотність, до складу якої входять уміння активної самостійної обробки інформації людиною, прийняття принципово нових рішень в непередбачених ситуаціях з використанням технологічних засобів. Дослідженням у галузі інформаційної компетентності присвячені роботи Н.І.Гендіної, Ю.С.Зубова, С.Д.Каракозова, О.А.Кизика, Н.Х.Насирової, В.А.Фокеєва і інших. Ряд учених розглядає інформаційну компетентність як складову професійної компетентності.

У вітчизняній педагогічній літературі є поняття «компетенція» і «компетентність». Великий тлумачний словник української мови [12, с.445] так трактує ці поняття:

- компетенція — добра обізнаність із чим-небудь; коло повноважень якої-небудь організації, установи чи особи.
- компетентний — той, що має достатні знання в якій-небудь галузі, який із чим-небудь добре обізнаний, тямущий; який має певні повноваження, повноправний, повновладний.

Вітчизняні та зарубіжні дослідники (А.Ахаян, Н.Баловсяк, С.Брандт, О.Іонова, В.Кремень, О.Матвієнко, О.Падалка, Г.Почепцов та ін.) інформаційну компетентність називають однією з ключових компетентностей. Інформаційна компетентність у вузькому значенні пов'язана з умінням використовувати інформаційні технології, засоби і методи. Як зауважують А.А.Ахаян, О.О.Кизик, це власне компетентність у сфері інформаційно-комунікаційних технологій. У широкому значенні — з умінням переосмислювати інформацію, розв'язувати інформаційно-пошукові задачі, використовуючи бібліотечні та електронні

інформаційно-пошукові системи, тобто здійснювати інформаційну діяльність із використанням як традиційних, так і нових технологій.

Американські вчені розглядають інформаційну компетентність, як поєднання комп'ютерної грамотності, вміння працювати з традиційними видами інформації у бібліотеці, володіння етикою та навичками комунікації.[3]

На думку науковців С. В. Трішиної, А. В. Хуторського, інформаційна компетентність – одна з ключових компетентностей. Вона має об'єктивну та суб'єктивну сторони. Об'єктивна сторона полягає у вимогах, які соціум висуває до професійної діяльності сучасного фахівця. Суб'єктивна сторона інформаційної компетентності фахівця є відображенням об'єктивної, яка переломлюється через індивідуальність фахівця, його професійну діяльність, особливості мотивації в удосконаленні та розвитку своєї інформаційної компетентності. Інформаційна компетентність має внутрішню логіку розвитку, яка не зводиться до підсумовування її підсистем (елементів) і логіки розвитку кожної підсистеми окремо [7].

Аналіз фахових джерел свідчить, що автори підкреслюють різні аспекти поняття, не погоджуючись у визначенні сутності явища компетентності. Так, до психологічних станів зараховує поняття компетентності О. Б. Зайцева. На її думку «інформаційна компетентність» – це складний індивідуально-психологічний стан, що досягається внаслідок інтеграції теоретичних знань і практичних умінь працювати з інформацією різних видів, використовуючи нові інформаційні технології. Інформаційний компонент у професійній діяльності вчителя за рішенням будь-якого педагогічного завдання являє собою сукупність настанов, цінностей, знань, умінь, керуючись якими він визначає мету своєї роботи, здійснює діагностику рівня й стану об'єкта, що проектується; відбирає зміст і педагогічні технології, адекватні планованому результату; оцінює якість результату» [8, с. 18].

Більш широке визначення в науковій літературі інформаційної компетентності як характеристики особистості, наводить П. В. Беспалов. На його думку, інформаційна компетентність – це «...інтегральна характеристика особистості, яка передбачає мотивацію до засвоєння відповідних знань, здатність до вирішення завдань в навчальній і професійній діяльності за допомогою комп'ютерної техніки й володіння прийомами комп'ютерного мислення» [9, с. 42].

Найбільш універсальне визначення поняття пропонує С. В. Трішина: інформаційна компетентність – це інтегративна якість особистості, яка є результатом відображення процесів відбору, засвоєння, переробки, трансформації та генерування інформації в особливий тип предметно-специфічних знань, що дозволяє виробляти, приймати, прогнозувати й реалізовувати оптимальні рішення в різних сферах діяльності[10].

Метою є дослідження означення компетентність, інформаційна компетентність, компетенція, тлумачення цих означень в різних наукових джерелах і погляд вітчизняних і зарубіжних науковців на визначення саме інформаційної компетентності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інформаційна компетентність є однією з ключових рис, якими повинна володіти особистість, здатна успішно адаптуватися до постійно мінливих умов життєдіяльності. Проблема формування інформаційної компетентності вирішується на державно - правовому рівні і має своє відображення в Законі України «Про освіту» [4], в «Концепції формування інформаційного суспільства».

В Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти викладено, що компетентнісний підхід сприяє формуванню ключових і предметних компетентностей. До ключових компетентностей належить уміння вчитися, спілкуватися державною, рідною та іноземними мовами, математична і базові компетентності в галузі природознавства і техніки, інформаційно-комунікаційна, соціальна, громадянська, загальнокультурна, підприємницька і здоров'язбережувальна компетентності, а до предметних (галузевих) - комунікативна, літературна, мистецька, міжпредметна естетична, природничо-наукова і математична, проектно-технологічна та інформаційно-комунікаційна, суспільствознавча, історична і здоров'язбережувальна компетентності [1]. У Державному стандарті чітко прописано визначення компетенції, компетентності, ключової компетенції, ключової компетентності і компетентнісного підходу. Кожен з цих термінів має свою структуру і чітко розділяється. Компетенція - суспільно визнаний рівень знань, умінь, навичок, ставлень у певній сфері діяльності людини; компетентність - набута у процесі навчання інтегрована здатність учня, що складається із знань, умінь, досвіду, цінностей і ставлення, що можуть цілісно реалізовуватися на практиці; ключова компетенція - певний рівень знань, умінь, навичок, ставлень, які можна застосувати у сфері діяльності людини; компетентнісний підхід - спрямованість навчально-виховного процесу на досягнення результатів, якими є ієрархічно підпорядковані ключова, загальнопредметна і предметна (галузева) компетентності; ключова компетентність - спеціально структурований комплекс характеристик (якостей) особистості, що дає можливість їй ефективно діяти у різних сферах життєдіяльності і належить до загальногалузевого змісту освітніх стандартів;

До ключових компетентностей належить уміння вчитися, спілкуватися державною, рідною та іноземними мовами, математична і базові компетентності в галузі природознавства і техніки, інформаційно-комунікаційна, соціальна, громадянська, загальнокультурна, підприємницька і здоров'язбережувальна компетентності. [1] Окремо визначення інформаційної компетентності

в стандарті не дається, але є таке означення, як інформаційно-комунікаційна компетентність - здатність учня використовувати інформаційно-комунікаційні технології та відповідні засоби для виконання особистісних і суспільно значущих завдань. Зробивши аналіз наукової літератури погоджуємося з таким визначенням інформаційної компетентності, як здатність і готовність людини здійснювати самостійну діяльність по задоволенню індивідуальних інформаційних потреб з використанням інформаційних технологій і ресурсів, зіставляти знання та інформацію, оцінювати рівень власних можливостей, стимулювати процеси отримання нових знань з одержуваної інформації, застосовувати інформацію. У цьому тлумаченні інформаційна компетентність частково перетинається зі знанням інформаційних технологій, хоча, це - самостійна і велика область знань. У загальному значенні знання інформаційних технологій вплетені в поняття інформаційної компетентності і є обов'язковими для її формування. Проведений аналіз понять компетентності та інформаційної компетентності дозволяє зробити висновки, що інформаційна компетентність може розглядатися як якість особистості, що включає сукупність знань, умінь і навичок виконання різних видів інформаційної діяльності і ціннісне ставлення до цієї діяльності, при цьому під інформаційною діяльністю розуміють сукупність процесів збору, аналізу, перетворення, зберігання, пошуку і розповсюдження інформації; другий аспект зв'язаність інформаційної компетентності з професійною діяльністю і третій аспект: інформаційна компетентність входить до складу ключових компетенцій, є складовою професійної компетентності і відіграє велику роль у становленні професійної або інформаційної культури особистості.

Беручи за основу аспекти визначення поняття інформаційної компетентності, що зустрічаються в педагогічних дослідженнях ми відобразили на рис.1. своє бачення ієрархії трактування інформаційної компетентності.

Одна з головних проблем компетентнісного підходу – створення загальноприйнятої методики формування ключових компетентностей учня і визначення адекватних засобів її реалізації. Основні труднощі полягають у тому, що інформаційна компетентність – поняття багатофункціональне. Для її формування й розвитку потрібне певне навчальне середовище, яке дасть змогу моделювати ту чи іншу реальну ситуацію, а також ефективні засоби моніторингу діяльності учня в цьому середовищі.

Інформаційна компетентність виявляється в умінні технологічно мислити і передбачає наявність аналітичних, проектних, прогностичних умінь в засвоєнні і застосуванні інформації. Слід зазначити, що в сучасному тлумаченні терміну «інформаційна компетентність» найчастіше мається на увазі використання комп'ютерних інформаційних технологій, а точніше визначення слід трактувати як «комп'ютерна інформаційна компетентність».

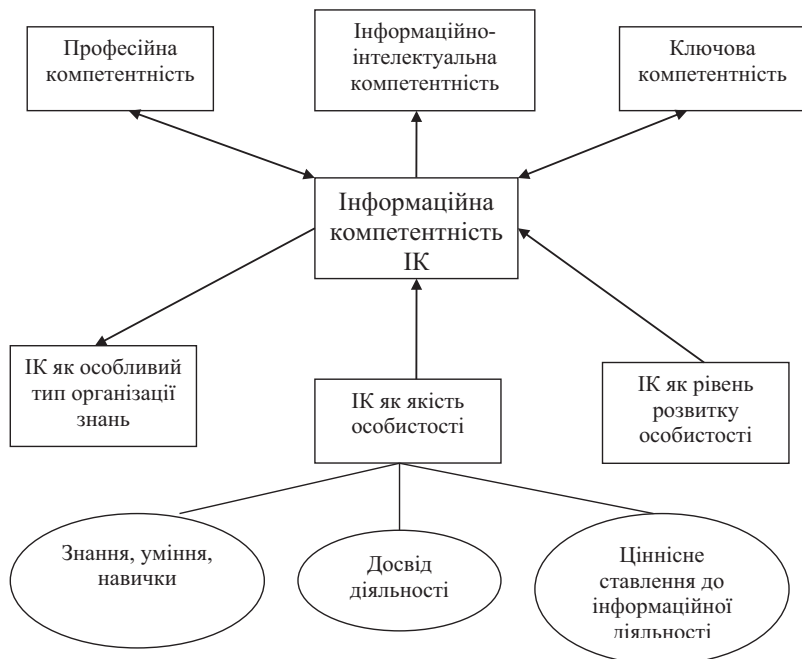

Рис. 1. Трактуювання інформаційної компетентності особистості

Можна визначити етапи формування інформаційних компетентностей, які має проходити учень під час роботи з інформацією:

- ознайомлення – учень визначає кількість інформації з проблеми та можливість її опрацювання;
- репродукція – учень вивчає масив інформації з проблеми, накопичує її;
- перетворення – критичне осмислення масиву інформації: порівняння фрагментів з різних джерел однієї тематики, визначення їх достовірності; вилучення робочої інформації: її узагальнення;
- творчий етап – створення власного інтелектуального продукту на основі отриманої та перетвореної інформації: формулювання гіпотез, їх перевірка і доведення, створення власних теорій, написання творчих робіт, художніх творів.

Виходячи з цього, можна розрізняти такі види інформаційних компетентностей учнів:

- елементарні – засвоєння на початковому рівні необхідної навчальної інформації (потребують обов'язкового вдосконалення на наступному рівні);

- базові – володіння оптимальним обсягом інформації, необхідним для засвоєння основного навчального змісту; вміння критично осмислювати масиви інформації: порівнювати фрагменти з різних джерел з однієї тематики; визначати їх достовірність, вилучати інформацію, потрібну для роботи; узагальнювати її;
- творчі – створення власного інтелектуального продукту на основі отриманої та перетвореної інформації [15]. Формування інформаційної компетентності, перш за все, припускає формування універсальних навичок мислення і вирішення задач. До них відносяться уміння спостерігати і робити логічні висновки, використовувати різні знакові системи і абстрактні моделі, аналізувати ситуацію з різних точок зору, розуміти загальний контекст і приховане значення висловів, неухильно самостійно працювати над підвищенням своєї компетентності в цій сфері.

З урахуванням виділених положень, пропонується зміст інформаційної компетентності:

а) вміння формулювати інформаційні потреби стосовно до професійної діяльності;

б) володіння основними засобами мережі Інтернет (web-браузерами MS Explorer, програмами електронної пошти MS Outlook Express, основними інформаційно-пошуковими службами);

в) уміння користуватися різними комунікаційними послугами Інтернету (чатами, мережевими щоденниками - онлайн-журналами, телеконференціями, форумами) і застосовувати їх;

г) знання і володіння методами і способами інформаційної діяльності (пошук інформації, її вилучення, відбір, систематизація, зберігання, трансформація, подання для подальшої передачі та ін);

д) орієнтація в основних електронних ресурсах, необхідних для підтримки професійної діяльності;

е) володіння телекомунікаційним етикетом;

ж) знання та дотримання авторських прав на інтелектуальну власність.

Цілком очевидно, що кожен з перерахованих компонентів реалізується в сукупності і не зводиться до елементарних знань, умінь і навичкам.

На нашу думку виходячи із запропонованого вище змісту до термінологічного словника інформаційної компетентності необхідно включити такі означення: онлайн журнал, телекомунікаційний етикет, електронний ресурс, інформаційно-пошукова служба та інші.

Висновки. У державних стандартах і програмах уміщено вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів, вказано на умінні учнів самостійно здобувати інформацію з різних джерел, засвоювати, поповнювати, оцінювати її,

творчо підходити до роботи. Але цю проблему не можна вважати повністю вирішеною у зв'язку зі швидкими змінами в суспільстві та щорічним збільшенням потоку інформації. Навчити учнів раціонально працювати з інформацією, формувати їхню інформаційну компетентність — ця проблема дуже важлива для сучасного вчителя. Її треба вирішувати з самого початку педагогічної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти [електронний ресурс]— Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>
2. Понятийно-терминологический аппарат исследования процесса формирования информационной компетентности учителя [Электронный ресурс]—Режимдоступу:<http://e-lib.gasu.ru/konf/biodiversity/2008/2/52.pdf>
3. Information Literacy Competency Standards for Higher Education (<http://www.ala.org/ala/acrl/acrlstandards/informationliteracycompetency.htm>)
4. Соколова І. Професійна компетентність вчителя: проблема структури та змісту // Неперервна професійна освіта: теорія і практика – 2004. – Випуск 1. – С. 17
5. Регіональна програма впровадження компетентнісно орієнтованого підходу в навчально-виховний процес. - Донецьк: Управління освіти і науки Донецької облдержадміністрації, Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2004 – 36 с.
6. Авдеева Н. Ключевые компетенции – новая парадигма результатов образования. // Педагогика. – 2003. - № 5. –с. 34-38.
7. Тришина С. В. Информационная компетентность специалиста в системе дополнительного профессионального образования [Электронный ресурс] / С. В. Тришина, А. В. Хуторской // Интернет-журнал «Эйдос». – 2004. – 22 июня. – Режим доступа к журн. : <http://www.eidos.ru/journal/2004/062209.htm>
8. Зайцева О. Б. Информационная компетентность учителя образовательной области «технология» / О. Б. Зайцева // Педагогика. – 2004. – № 7. – С. 17 – 23.
9. Беспалов П. В. Компьютерная компетентность в контексте личностно ориентированного обучения / П. В. Беспалов // Педагогика. – 2003. – № 4. – С. 41 – 45.
10. Тришина С. В. Информационная компетентность как педагогическая категория [Электронный ресурс] / С. В. Тришина // Интернет-журнал «Эйдос». – 2005. – 10 сентября. – Режим доступа к журн. : <http://www.eidos.ru/journal/2005/0910-11.htm>
11. Комп'ютерно-орієнтовані засоби та інформаційна компетентність

- [Електронний ресурс]/–Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/ITZN/em17/content/10nomcia.htm>
12. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В.Т.Бусел]. - К.: Ірпінь: Перун, 2003. - 1440 с.
 13. Ключові освітні компетенції [Електронний ресурс]/–Режим доступу: <http://osvita.ua/school/theory/2340/>
 14. Формування та розвиток ключових компетентностей учнів через впровадження інноваційних освітніх та інформаційно – комп'ютерних технологій в навчально – виховний процес [Електронний ресурс]/–Режим доступу: <http://on2.docdat.com/docs/2094/index-21192.html>
 15. Баловсяк Н. В. Інформаційна компетентність фахівця Н. Баловсяк // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2004. – №5.

Transliteration of References:

1. Derzhavnyi standart bazovoi i povnoi zahalnoi serednoi osvity [elektronnyi resurs]/– Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>
2. Ponyatiino-terminologicheskii apparat issledovaniya processa formirovaniya informacionnoi kompetentnosti uchitelya [Elektronnyi resurs]/–Rejim dostupu: <http://e-lib.gasu.ru/konf/biodiversity/2008/2/52.pdf>
3. Information Literacy Competency Standards for Higher Education (<http://www.ala.org/ala/acrl/acrlstandards/informationliteracycompetency.htm>)
4. Sokolova I. Profesiina kompetentnist vchytelia: problema struktury ta zmistu // Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka – 2004. – Vypusk 1. – S. 17
5. Rehionalna prohrama vprovadzhennia kompetentnisno oriientovanoho pidkhodu v navchalno-vykhovnyi protses. - Donetsk: Upravlinnia osvity i nauky Donetskoï oblderzhadministratsii, Donetskyi oblasnyi instytut pislidiyplomnoi pedahohichnoi osvity, 2004 – 36 s.
6. Авдеева Н. Ключевые компетенции – новая парадигма результатов образования. // Педагогика. – 2003. - № 5. –с. 34-38.
7. Trishina S. V. Informacionnaya kompetentnost' specialista v sisteme dopolnitelnogo professional'nogo obrazovaniya [Elektronnyi resurs] / S. V. Trishina, A. V. Hutorskoï // Internet-jurnal «Eidos». – 2004. – 22 iyunya. – Rejim dostupa k jurn. : <http://www.eidos.ru/journal/2004/062209.htm>
8. Zaiceva O. B. Informacionnaya kompetentnost' uchitelya obrazovatel'noi oblasti «tehnologiya» / O. B. Zaiceva // Pedagogika. – 2004. – № 7. – S. 17 – 23.
9. Bepalov P. V. Komp'yuternaya kompetentnost' v kontekste lichnostno orientirovannogo obucheniya / P. V. Bepalov // Pedagogika. – 2003. – № 4. – S. 41 – 45.
10. Trishina S. V. Informacionnaya kompetentnost' kak pedagogicheskaya

- kategoriya [Elektronnyi resurs] / S. V. Trishina // Internet-jurnal «Eidos». – 2005. – 10 sentyabrya. – Rejim dostupa k jurn. : <http://www.eidos.ru/journal/2005/0910-11.htm>
11. Комп'ютерно-орієнтовані засоби та інформаційна компетентність [Електронний ресурс]/ – Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/ITZN/em17/content/10nomcia.htm>
 12. Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy / [uklad. i holov. red. V.T.Busel]. - K.: Irpin: Perun, 2003. - 1440 s.
 13. Kliuchovi osvichni kompetentsii [Elektronnyi resurs]/–Rezhym dostupu: <http://osvita.ua/school/theory/2340/>
 14. Formuvannia ta rozvytok kliuchovykh kompetentnosti uchniv cherez vprovadzhenia innovatsiinykh osvitnikh ta informatsiino – kompiuternykh tekhnolohii v navchalno – vykhovnyi protses [Elektronnyi resurs]/–Rezhym dostupu: <http://on2.docdat.com/docs/2094/index-21192.html>
 15. Balovsiak N. V. Informatsiina kompetentnist fakhivtsia N. Balovsiak // Pedahohika i psykholohiia profesiinoi osvity. – 2004. – №5.

MURTAZIIEV Ernest,

Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer of Mathematics and Physics Department, Faculty of Informatics, Mathematics and Economics, Melitopol State Pedagogical University by B. Khmelnytsky, Melitopol, Ukraine
E-mail: ernest_gaf@ukr.net

TYTARENKO Nataliia,

Senior Lecturer of Mathematics and Physics Department, Faculty of Informatics, Mathematics and Economics, Melitopol State Pedagogical University by B. Khmelnytsky, Ukraine, Melitopol
E-mail: tolegale@gmail.com

TERMINOLOGICAL DICTIONARY OF INFORMATION COMPETENCE